

Sjøfugler i Karmøy

Årsrapport 17 -2021

Mink- og sjøfuglprosjektet



Innhold

Innledning	3
Alarmerende utvikling	4
Predatorer	6
Ternesnes hekkesesong 2021	8
Ankomst	8
Vær- og næringsforhold	9
De enkelte hekkeplassene	10
Kart over koloniene	14
Bestandsutvikling 2005-21	15
Borttrekk	17
Ringmerking	17

Forsidefoto: Rødnebbterne med unge på Flataskjer, Salvøy, 26.6.21.

Rapporten er laget av Arnt Kvinnesland (AKV) som også har tatt bildene. Ferdigstilt 1.11.21. Forkortinger benyttet for observatører/jegere med bidrag til rapporten/minkfangsten: Kjell-Sigve Kvalavåg (KSK) og Oskar K. Bjørnstad (OKB). Noen observasjoner er hentet fra Artsobservasjoner (AO).

Kontakt. En kontaktliste med minkjegere finnes på kommunens nettsider.

Hekkesesongen oppsummert

Det ble en middelmådig hekkesesong for ternene med en bestand vurdert til 139 par makrellterne og 122 par rødnebbterne. Nedgangen fra i fjor er størst for rødnebbterna som for andre gang siden prosjektstart for 17 år siden var underlegen makrellterna i antall hekkepar. Totalt kom det rundt 130 makrellterneunger på vingene, mens rødnebbterna ikke klarte mer enn 68. Begge deler er ned fra fjoråret.

Tendensen fra de siste hekkesesongene fortsetter: ternekoloniene blir færre, men de største koloniene, og de som ligger minst utsatt til for mink og flygende predatorer, holder stand. Tilbakegangen for begge terneartene er størst i «skjærgården innafor», dvs. i Karmsundet, ved Høvring, Gismarvik og Bokn/Ognøy. For bare noen få år siden var det umulig å forestille seg at i 2021 skulle det bare hekke rundt 12 par rødnebbterne 20 par makrellterne i hele denne en gang så ternerike skjærgården.

I fredelige kolonier med makrellterne, som i Eidsbotn og Sundsvika, hvor det har blitt produsert flere titalls unger i en årrekke, er det likevel ingen vekst i koloniene. Det er dessuten svært få kontroller av unger som har blitt ringmerket i koloniene gjennom årene. Dette tyder på at det er store tap av terneliv under trekk og i vinterkvarterene. Den resolute og tidlige avreisen fra koloniene og den relativt lave ungeproduksjonen for begge terneartene, kan tyde på både høyt predatorpress og matknapphet.

Årets største og mest vellykka kolonier var for makrellterna å finne i Eidsbotn, Sundsvika, på Flataskjer/Salvøy, på Skifteskjer/Føynå samt i Haugavågen. Rødnebbternene samlet seg i hovedsak på Grasløys ved Åkrehamn, på Flataskjer, Salvøy og på Svortesker, Torvastad. Det ble bråstopp for hekking i den ytre skjærgården, inkludert reservatene Ryvingen og Jegningen. Heller ikke på Urter gikk rødnebbternene til hekking, til tross for stor ungeproduksjon de siste årene.

Innledning

Årets rapport handler i hovedsak om ternekoloniene. Alle koloniene ble opptalt minst en gang. Dessverre tillot ikke været så mange turer som ønskelig til de mest utsatte koloniene. Så godt som alt feltarbeid ble utført av undertegnende og av Kjell-Sigve Kvalavåg.

Opptelling og overvåking av samtlige sjøfugler på Jarstein sjøfuglreservat har blitt gjennomført også i år av Oskar Bjørnstad og Hans Inge Hansen. De har også fortsatt med ordinær ringmerking av måker og teist, i tillegg til å utstyre toppskarv og havhest med loggere som en del av Seapop-programmet. Med unntak av ternene, ble det ikke organisert opptelling av sjøfugler.

Årets hekkesesong for ternene ble en travel og litt underlig forestilling. Ternene ankom ikke spesielt tidlig, men hekkingen kom i gang innen normal og forventet tid. Fordelingen av koloniene ble derimot ikke som forventet. Rødnebbternene viste ingen tegn til hekking ved Skudeneshavn eller øst for Karmsundet, i Tysvær og Bokn. De etablerte seg heller ikke på de årvisse hekkelassene lengst vest i skjærgården, slik som reservatene Urter, Ryvingen, Jegningen og Nordre Longaskjer. Heller ikke de før mye brukte hekkelassene på Litle Sandholmen og Sandholmane ved Åkrehamn ble tatt i bruk. Makrellterne fordelte seg mer som forventet med den desidert største kolonien på Skifteskjer, Føynå. Kolonien ble dessverre plaget av vandrefalk – og dermed lyktes ternene i liten grad med å få unger på vingene.

Matmangel ser ikke ut til å ha spilt noen negativ rolle for ternens muligheter til å få avkom til voksen alder. Det ble observert områder hvor det «kokte» av småfisk og det ble matet med bl.a. tobis både i Karmsundet og ved Vest-Karmøy. Ungedødeligheten var lav og få reir med egg ble forlatt. Et obs! må likevel nevnes i denne sammenhengen. Det ble ikke funnet en eneste leppefisk i koloniene – fisk som ternene mister eller ungene i blant ikke tar imot pga. størrelse eller annet. Slike funn var tallrike inntil for få år siden. Det ble heller ikke observert terner med leppefisk (stinter) i nebbet når de kom inn med mat til ungene. Oppfisking av leppefisk er en skandale som norsk naturforvaltning for lengst burde stanset.

Begge terneartene forlot koloniene resolutt etter at ungene kom på vingene. Dette med en stadig kjappere og tidligere avreise er en utvikling vi har sett gjennom prosjektida. I begynnelsen av prosjektet ble begge terneartene værende nær koloniene hvor de hvilte og matet ungene sine på skjær, brygger og kaier. Enkelte år ble ternefamilier observert helt fram til begynnelsen av september. Dette er det helt slutt på. Etter juni måned er det knapt nok ei terne å se mer ved Karmøy. Noen få, seine rødnebbterner kan påtreffes, men de er nok på passasje nordfra.

Det meste av målretta minkjakt ble i 2021 utført av Kjell-Sigve Kvalavåg og medarbeidere. De fjernet over 40 mink fra hekkeområdene til ternene. Thorleif Thorsen har også gitt et viktig bidrag til bekjempelse av minken, særlig i Torvastad-skjærgården, Føynå og Røvær. Minken er langt fra luket ut fra sjøfuglenes hekkelasser. Alt som hekket av fugler, inkludert terner, forsvant brått fra skjæret ved Fløysund i Bokn og på Tednholmen-reservatet på Velde. Det samme skjedde på Svorteskeret, Dale, på Torvastad. Så minst tre kolonier antas å ha blitt utryddet av mink i 2021. Den eneste gjenværende ternekolonien ved sørspissen av Karmøy, på Guleskjer ved Syre, avsluttet brått ved slutten av hekketida, og det er uvisst om ternene forsvant pga. predasjon eller rask avreise for både unger og foreldre.

Alarmerende utvikling

- Lyden er skrudd av! Det er jo nesten ikke fugler hverken på sjøen eller på skjærene.

Kjell-Sigve Kvalavåg kom med kommentaren da han og undertegnede var ute på Urter 28.6 for å sjekke den store ternekolonien som har vært her vest de siste årene. Men ikke ei terne. Og hvor hadde havhestene som var her i hundretall for få år siden blitt av? Vi var ikke i stand til å se havhester i mer enn fire reirgroper.

Krykkjekolonien på Urter er for lengst borte, og det har blitt svært så glissent i det som en gang var store, rikt produserende måkekolonier. Også få skarver å rette blikket mot på nes og gletter, men ennå noen teister som flyr unna båten. Urter er ikke til å kjenne igjen. Sjøfuglreservatet er rasert. Det samme er alle kommunenes fuglereservater, med unntak av Jarstein.

Ikke bare reservatene er rammet av store tap av sjøfugler, men skjærgården generelt har mistet alarmerende mange fugler i løpet av dette århundre, en utvikling som startet på slutten av forrige århundre. Ternekoloniene har blitt færre – det er talende at av de 12 gjenværende største koloniene, befinner 8 seg mindre enn 200m fra nærmeste hus/travle kaier eller veier. Det er noe av det samme vi ser hos mange arter som prøver å riste av seg rovdyr ved å flytte så nært mennesker som mulig, gjerne opp på tak og bygninger. Overfor de firbeinte rovdyra er dette et smart triks, men overfor flygende predatorer er det mindre verdt. Men når krykkjene flytter til byen Skudeneshavn fordi livet deres ikke kunne reddes ute i reservatene, følger bl.a. hubroen med, og kattene kommer i tillegg. så hva er da løsningen for å redde siste rest av en sjøfuglpopulasjon i Rogaland?

Hvilke lokale sjøfuglarter er det som sliter mest for tida? Hvis vi kun legger til grunn årets sesong, så er det verdt å merke seg at det var svært få kull av ærfugl å se. Gravand-parene så ikke ut til å få en eneste unge på vingene. To foreldrepar som kom til Taravika på Langåker med store ungekull, mistet disse etter få dager. Hva skjedde? Ingen andre gravandpar så heller ut til å lykkes. De få gjenværende havhestene mislyktes også, og kun 5-6 krykkjeunger nådde flygedyktig alder i Skudeneshavn-kolonien. Resten – minst 20 unger – ble hubromat, mens andre gikk i katter og kråker. Også øvrige måker så ut til å slite i 2021, færrest unger kom på vingene i kolonier med fiskemåke og sildemåke.

Best av sjøfuglene ser det fortsatt ut til at toppskarven klarer seg, sammen med teisten, selv om det var færre teister å se på Urter enn normalt. 19.4 var det f.eks. ennå ingen å se, mens det kun var rundt 20 på sjøen 25.5 (KSK). Hvordan det går med lundene på Ferkingstadøyane, har vi dessverre ikke kontroll på. Men alkene som hadde flokker sittende på faste hvileplasser er borte, og ingen ruger lenger i sprekkene der de før var å finne.

Det har blitt opplest og vedtatt av norske naturforskere, naturforvaltere og politikere at det er klimaendringer og matmangel som er hovedårsaken til den alarmerende nedgangen i sjøfuglbestandene, men det er langt fra hele sannheten, i alle fall er ikke det bildet. Går en inn og ser på de enkelte artene, er også andre årsaker åpenbare, og spiller trolig en større rolle enn mangel på mat i hav og på strender som følge av et klima i endring. Kameraovervåking er avslørende – og gjør at vi slipper å gjette på hva som skjer.

I løpet av 1970-tallet mistet vi tyvjoen som hekkefugl. Den var fram til 60-årene årlig hekkefugl både i Karmsundet (Husøy-området) og ved Vest-Karmøy Feøy og Åkra-skjærgården. Det siste paret i Nord-Rogaland hekket på Gåsholmane ved Kårstø – inntil mink gjorde det ulevelig for både terner og tyvjo. Steinvenderen hekket gjerne på de samme holmene som tyvjoen, dvs. i eller nær ternekolonier for å dra fordel av ternenes effektive angrep på uønskede inntrengere, tyvjoen også for å kunne stjele fisk fra ternene.

Nå mister vi havhesten – etter rundt 55 år som hekkefugl og med flere hundre hekkende par. Krykkja går mot en sikker exit, om ikke noe mer blir gjort for å verne den siste kolonien mot rovvilt. De 10-12 revirene med gravand står også i fare for å tømmes. To år med null ungeproduksjon er alarmerende.

Vi føler også uro med tanke på den langsiktige trenden for følgende hekkende strand- og sjøfugler: ærfugl, siland, gråhegre, tjeld, hettemåke, fiskemåke og rødnebbterne.



Som andre fugler er hettemåken avhengig av fred for å lykkes med hekkingen. Det har den problemer med å finne i Karmøy for tida. Det er kun en eneste større koloni igjen, samlet på en holme nord i Tjøsvollvatnet. Dermed der arten svært sårbar og kan fort bli den neste på lista som vi mister. Heldigvis var årets hekkesesong vellykka, til tross for besøk av havørn i kolonien og skitt etter mår på land. 25.5.21.

Predatorer

Art	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rev	26	6	28	9	27	21	22	24	4	3	3+	9
Mår	9+	43	34	25	31	10	2	?	?	?	?	?
Mink	100	127	70	62	80	94	91	101	55	9	35+	62

Tabellen viser hvor mange rovvilt som er felt i løpet av prosjektida. Dessverre har vi ikke lenger tall for mår, fordi det ikke har blitt holdt info-treff med jegere de siste årene. De reelle tallene for rev og mink er nok høyere enn vist i tabellen, fordi ikke alle bryr seg om fellingspremie og rapporterer ikke dyr skutt eller tatt i feller. 2021 tallet for rev inkluderer 5 individer levert inn i november 2020.

Mink

- 1.4 Minkrunde rundt Salvøy. Fant 2 mink på Dyrholmen. Fikk en (KSK).
- 21.4 Sjekket Visnes for mink. Fant kun en på Helganes som jeg ikke fikk (KSK).
- 25.4 Minkrunde til Sårevåjen. Fant en, men fikk den ikke (KSK).
- 1.5 Fikk 2 hannmink på Føynå (KSK).
- 8.5 Tok en mink på Marøy. Fant 2 som jeg ikke fikk (Marøy og Såøy) (KSK)
- 20.6 Mink observert på Nibbå, Gassco, Bygnes. Fast minkbestand herfra og sørover til Bygnesvågen er trolig årsak til at med unntak av et par svartbak, er alle sjøfugler borte (terner, tjeld, ærfugl siland, strandsnipe, fiskemåke var årvisse hekkfugler her den første tida av prosjektet).
- 25.6 Tok tise og 6 unger ved Dale, Torvastad (KSK).
- 26.6. Fikk en mink i Sårevåjen (KSK).
- 9.7 Fikk 2 mink på Lamholmen, nær ternekolonien på Svorteskjer, hvor nok mink spolerte årets hekkesesong på skjæret (KSK).
- 10.7 Ternekolonien på Svorteskjer ved Dale på Torvastad var tømt for terner. Mye mink i området – og må anses som årsak til det plutselige opphøret av kolonien.
- 11.7 Tre minkunger tatt på Sauøynå i Føynå (KSK).
- 14.7 Fikk en hannmink på Dyrholmen (KSK).
- 22.7 Stor hannmink skutt. Minken hadde nettopp tatt en stor ærfuglung (KSK).
- 29.7 Fikk 4 mink i Skudenes-skjærgården. Lite sjøfugl å se. (KSK).
- 3.8 Fikk 1 mink i Sårevågen (KSK).
- 8.8 Tok 4 unger nær Svorteskjer, Torvastad, noe som styrker sannsynligheten for at mink var årsaken til at ternekolonien gikk dukken. 1 mink tatt sør for Høvring (KSK).

Medio august var 17 mink innlevert til kommunen for premiering. I tillegg kommer 45 ennå ikke-innleverte mink tatt av Kjell-Sigve Kvalavåg. Lista over har med bare et lite utvalg av observasjoner og en del av de felte dyrene i løpet av året (per 1.10).

Mår

- 10.6 Illevarslende fersk mårskitt på land ved kolonien av hettemåker nord i Tjøsfullvatnet, bare et steinkast fra et mylder av unger og reir med egg.

Det er nok færre mår i Karmøy-naturen nå enn ved begynnelsen av sjøfuglprosjektet. De fleste registreringer i 2021er gjort som følge av spor i snø eller avføring. Dette viser at gjenværende bestand i hovedsak befinner seg i sentrale deler av Sør-Karmøy, fra Heiavatnet til Hillesland og Grødem, og på nord fra Kolstømarka til Kvalavåg og Kalstø. Det er ikke funnet tegn til mår i skjærgården de siste årene, slik som var tilfelle da bestanden var på sitt høyeste.

Katt

- 7.7 Flere krykkjeunger er tatt av katt i kolonien ved ferjekaiaen.

Hubro

- 29.6 Hubro har til nå plukket minst 12 unger og 5 ad. fra krykkjekolonien i Skudeneshavn. Siste kolonien mellom Svenskegrensa og Møre, er altså i ferd med å utryddes. Vi vet grunnen – men er handlingslammet.

Hønsehauk

- 13.6 Jaktet ivrig på tjelder i Haugavågen.

Blant sjøfuglene er det nok de minste måkene, hettemåke og fiskemåke, som oftest faller i hønsehaukens klør. Med unntak av skjærgården, er det ikke mye areal i Karmøy som ligger utenfor et hønsehauk-par sitt revir.



Rovfuglene har fortsatt gode tider i Karmøy, ikke minst hønsehauken som nok er ansvarlig for en del av nedgangen av små måker og tjeld. Den raider også ternekolonier iblant. (Reirbildet er tatt på lang avstand uten å forstyrre unger og voksne). 11.6.21.

Vandrefalk

- 19.5 Den første havhesten som innfant seg på Jarstein i år, ble etter kort tid drept og spist på reirplassen. Dersom hubro eller havørn hadde gjort dette, ville nok fuglen blitt fraktet bort. For en vandrefalk vil en havhest bli for tung, og dermed bli fortært på eller nær åstedet. Det viste seg at havhesten var ringmerket som unge på Ferkingstadøyane i 1987 – den satte dermed rekord som Norges eldste havhest.
- 12.6 Observervert i ternekolonien på Skifteskjer, Føynå (informant).
- 28.6 Relativt få unger å finne i kolonien på Skifteskjer, Føynå. Ei terne var tatt og spist på vandrefalk-måte midt i kolonien. Minst ti forlatte reir med egg eller døde små unger.
- Ca.1.7 Sett på i kolonien på Flataskjer, Salvøy da den hentet hettemåkeunger – ved to anledninger (informant).

Havørn

- 6.6 Havørn filmet da den gang etter gang angriper og frakter bort silandunger i Ramsvik, Røysund.
- 27.6 Havørn kom fra øst og gikk til angrep på hettemåkekolonien i Tjøsvollvatnet. Den så ikke ut til å lykkes med å ta en unge eller voksen måke og fløy tilbake i samme retning som den kom (fra Heiavatnet).

Ternene ser ikke ut til å bli plaget i stor grad av havørna. De som har mest å frykte er nok måkene (svartbakunger ser ut til å være godbiter), grågås og ender. Særlig utsatt synes både voksne og unger av siland og ærfugl å være.

Ternenes hekkesesong 2021

Ankomst

Ankomsten i 2021 var litt seinere enn de siste årene, noe som sannsynligvis skyldes langvarig, kaldt nordavær. Antall av begge arter økte fra 10.5 da været la om til søravind og høyere temperaturer. Førstegangsfunn de tre siste årene: Makrellterne 1.5.21, 27.4.20 og 21.4.19. Rødnebbterne: 2.5.21, 30.4.20 og 26.4.19.



Litt av en nyankommet flokk med makrellterner på Little Sandholmen, Åkrasanden 11.5. Mange var ringmerket og fortalte at de var lokale fugler som ennå ikke hadde oppsøkt hekkelassene. At det ikke var rødnebbterner i flokken skulle vise seg å være et hint om en laber hekkesesong for arten.



Et lite lyspunkt i strømmen av dårlige nyheter fra sjøfuglenes verden, er at splitterterner observeres stadig oftere, de fleste i området Åkrasanden-Stavasanden. Kanskje de vil etablere seg som hekkefugler med tida? Disse to holdt i alle fall til i flere uker dette året. Little Sandholmen, 25.5.21.

Vær- og næringsforhold

I månedsskiftet mai/juni ble det observert mye yngel i sjøen, både ved at det samlet seg store måkeflokker ved fiskestimene og ved at større fisker som gikk på kroker eller i garn spydde ut store mengder småfisk. Dette skjedde både sør i Karmsundet, ved Skudenes og langs vestsida av øya. Ternene hadde en god fiskeplass ved utløpet av Haugavågen – hvor det til tider var massevis med tobis. Fravær av leppefisk i ternenebb denne hekkesesongen, er verdt å merke seg. Matknapphet kan tenkes å være en grunn til den relativt dårlige 21-sesongen for ternene.

Ingen problematiske værforhold for ternene etter ankomst.



I kolonier som fikk fred fra mink og flygende predatorer, gikk hekkingen til ternene bra. Her ei rødnebbterne med mat av første klasse: tobis. Matknapphet kan likevel være en grunn til en relativt lav ungeproduksjon hos begge terneartene. Bygnes, 2.7.21.

De enkelte hekkeplassene

Eidsbotn, Kopervik

- 1.5 De to første makrellterne ankom Karmøy med 2 ind. i kolonien, ankomsten til kolonien var nøyaktig den samme i 2020, men da med 6 makrellterner i kolonien.
- 10.5 Først med varmere vær og sørlig vind gikk antall terner opp i dag: 15-20 på skjæret.
- 12.6 11 sett på reir (med egg eller små unger). Utfra flokken i lufta når noe skremte de opp, var det maks. 25 makrellterner til stede i kolonien.

Vurdering: 12 hekkepar makrellterne, 20 unger på vingene. Klar negativ trend fra 2020.

Bygnes sør, Bygnesvågen

- 3.6 Ingen terner.

Bygnes nord, Vorråvågen (Søylå og Indreholmane)

- 12.5 13 rødnebbterner og 1 par makrellterner. En rugende tjeld.
- 16.5 Som 12.5.
- 3.6 1-2 par makrellterne og 7-8 par rødnebbterne har gått til hekking.
- 2.7 25 terner i lufta under landgang i kolonien. Utenom 8 unger funnet og ringmerket var det to intakte reir med egg og ett med forlatte egg. Ingen døde unger funnet.
- 11.7 Minst 2 makrellterneunger og 6 rødnebbterneunger på skjærene sett fra land. Alle flygedyktige eller nesten flygedyktige. Det var uro i kolonien – trolig på nærvær av eller nylig passasje av rovfugl (hønsehauk/vandrefalk?)
- 17.7 Alle ternene hadde forlatt kolonien og flyttet ut til Kjellskjær hvor det var minst 15 ad og juv.

Vurdering: 7-8 par rødnebbterner fikk 6-10 unger på vingene, 2 par makrellterne fikk opp 2-3 unger. Svake tall i forhold til tidligere år både med tanke på antall terner som hekket og antall unger som vokste opp



Rugende rødnebbterne på et av skjærene ved Søylå, Bygnes. Dette var eneste stedet hvor det vokste opp unger av rødnebbterne i Karmsundet og i skjærgården videre østover mot Tysvær og Bokn denne sesongen. Urovekkende. 4.6.21.

Reservatet Tednholmen, Velde

3.6 1 par makrellterne rugende. Ingen terner ellers i hele området Velde/Husøy.

Vurdering: Det ble ikke sett ungfugler på eller ved reservatet utover sommeren. Trolig mislykket hekking.

Ramsvik, Røyksund

3.6 Ingen terner.

Vågavågen, Fosen

3.6 Ingen terner.

Labbavikjå, Tysvær

3.6 3 par makrellterner rugende.

2.7 2 par makrellterne med unger.

Vurdering. Det er sannsynlig at to par fikk opp unger, kanskje to hver.

Skarvaskjer, Ognøy

3.6 1 par makrellterne og 4 par rødnebbterne med egg.

2.7 1 par makrellterne og 1 par rødnebbterne til stede, men liten aktivitet tydet på at de ikke hadde avkom.

17.7 Mange fiskende terner i området Boknasundet-Gismarvik – sannsynligvis fra ukjent koloni.

Vurdering: 1 hekkepar av makrellterne og 4 par rødnebbterne. Ingen unger på vingene.

Sundsvika, Sund

9.5 2 makrellterner på holmen.

12.5 20 makrellterner i og ved holmen.

16.5 Ca. 30 makrellterner til stede.

29.5 Rundt 15 par makrellterne til stede på holmen (KSK).

12.6 7 makrellterner sett på reir, hvor av ett reir med unger. Rundt 15 terner til stede totalt.

25.6 15-18 par i kolonien.

10.7 2 flygedyktige unger og 3 adulte – de øvrige hadde allerede forlatt holmen.

Vurdering: 15-18 par makrellterne. 20-25 unger på vingene. Omtrent som i 2020 med hensyn til antall hekkepar, men færre unger vokste opp.

Flataskjer, Salvøy

8.5 2 makrellterner var ankommet.

16.5 Ca. 20 rødnebbterner på Flataskjer sammen med 2-3 par hettemåke og fiskemåke.

29.5 40-50 ternepar på Flataskjer, hvorav ca. 25 % makrellterne.

13.6 Ca. 15 par makrellterne og 30 par rødnebbterne.

23.6 Ca. 20 par av hver, makrellterne og rødnebbterne.

14.7 Ca. 30 flyvedyktige terneunger på skjæret + 10 unger på vingene ved Kavholmen (fra Sund?)

17.7 Totalt ca. 50 unger på vingene, både makrellterne og rødnebbterne. KSK.

Vurdering: Ca. 20 par makrellterne fikk opp ca. 25 unger. Ca. 30 par rødnebbterner fikk også opp ca. 25 unger på vingene i kolonien i år. Tallene omtrent som i fjor, men nedgang av rødnebbterne fra tidligere år.

Sårevågen (innerste holmen), Mannes

1.7 Både fiskemåke- og ternekolonien er borte, trolig som følge av mink.

Terneskjæret ved Østhus/Munkajord

23.5 Tre par til stede (KSK).

13.6 Ingen terner.

1.7 Manglende hekking skyldes trolig mink.

Tjøsvollvatnet

10.6 Ei makrellterne rastende på skjæret, neppe hekking.

Ryvingen naturreservat

1.7 Det ble ingen hekking i reservatet i år.

Jegningen naturreservat

12.6 Ingen terner (KSK).

Grasløys, Åkrehamn

25.6 Totalt 62 ternereir med egg eller dununger registrert. I tillegg ca. 10 reir med egg som virket forlatte og ett reir med tre døde dununger.

Vurdering: Estimert antall hekkepar utfra antall reir/egg/unger og fugler i lufta: Ca. 55 par rødnebbterne, 12-15 par makrellterne. Anslått antall unger på vingene: 35 rødnebbterner og 20 makrellterner.

Litle Sandholmen, Åkrasanden

7.5 16 makrellterner og 2 rødnebbterner rastet i fjæra.

10.5 3 makrellterner og 12 rødnebbterner rastet i fjæra.

1.7 Det ble ikke hekking av terner på holmen i år.

Kvalavåg

8.5 4 makrellterner på besøk(KSK).

10.6 Ingen hekking av terner i år.

Haugavågen, Torvastad

9.5 Ingen terner å se.

12.5 6 makrellterner på skjæret.

10.6 11 makrellterner på skjæret.

13.6 11 terner lettet fra skjæret. Totalt 6 reir med 3 egg i alle.

17.7 Rundt 15 flygedyktige unger på skjæret (sett fra Vikshåland).

Vurdering: 6 par makrellterner fikk ca. 15 unger på vingene. Vellykka hekking.

Kveitevikiå, Sæbø, Torvastad

23.5 Ingen terner å se (KSK).

Svorteskjeret, Dale, Torvastad

23.5 Ca. 20 rødnebbterner på Svorteskjeret, ingen reir med egg (KSK).

13.6 22 reir opptalt, de fleste rødnebbterne, 1-4 par makrellterne. Rei r x egg: 1x1, 19x2 og 2x3.

11.7 Kolonien borte, trolig tatt av mink.

Vurdering: 20 par rødnebbterne, 2 par makrellterne. Ingen unger vokste opp.

Skifteskjer, Føynå

- 1.5 Ennå ingen terner å se på strekningen Kvalavåg-Føynå (KSK).
21.5 Rundt 150 terner i lufta, om lag en fjerdedel rødnebbterner (KSK).
13.6 100-120 terner i lufta, det store flertallet makrellterner. Tjeld, rødstilk og svartbak til stede. Ingen unger sett.
28.6 Ei voksen terne var ribbet og spist av rovfugl midt i kolonien. Dette måltidet har tatt tid og holdt ternene borte fra ruging og ungemating i en lang periode. Maks. ti reir med egg virket intakt og få unger funnet i forhold til antall voksen terner. 14 unger merket.
10.7 10-12 flygedyktige makrellterne-unger på/ved skjæret (KSK).

Vurdering: Det gode hekkeresultatet fra i fjor fikk makrellterner til å flokke seg sammen på Skifteskjæret i år. Dessverre ble kolonien matfat for vandrefalk i år og bare et fåtall unger kom på vingene. Vurdering: 50 par makrellterner med 20 unger på vingene, 5 par rødnebbterner, ingen unger på vingene.



Skifteskjer i Føynå huset årets desidert største makrellternekoloni med minst 50 par. Målrettet minkjakt med både feller og hund/hagle har holdt minken borte fra skjæret og gitt ternene fred til å få fram unger. Dessverre ble idyllen i år ødelagt av vandrefalk. 13.6.21.

Urter

- 22.5 Ennå ingen terner å se (KSK).
28.6 Helt tomt for terner.

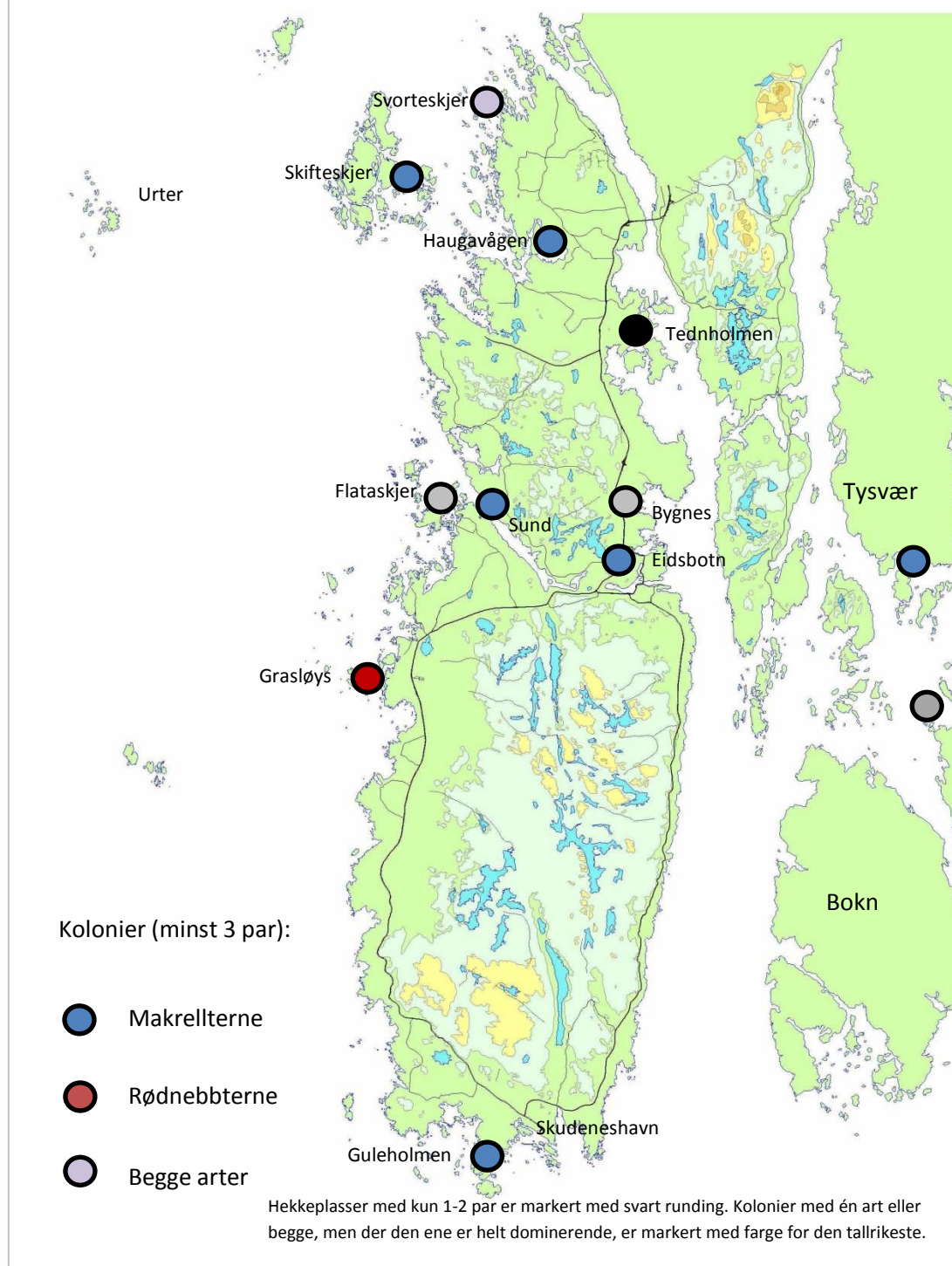
Guleholmen, Syre

- 25.6 15 unger og 18 egg talt opp. Sannsynlig kolonistørrelse: 11-14 par makrellterne.

Det er usikkert om kolonien ble ødelagt av predatorer (mink?) på slutten av hekkesesongen, eller om foreldre og unger forlot kolonien og området i stor hast idet ungene var på vingene.

Kart over hekkeplassene

Ternekoloniene i 2021

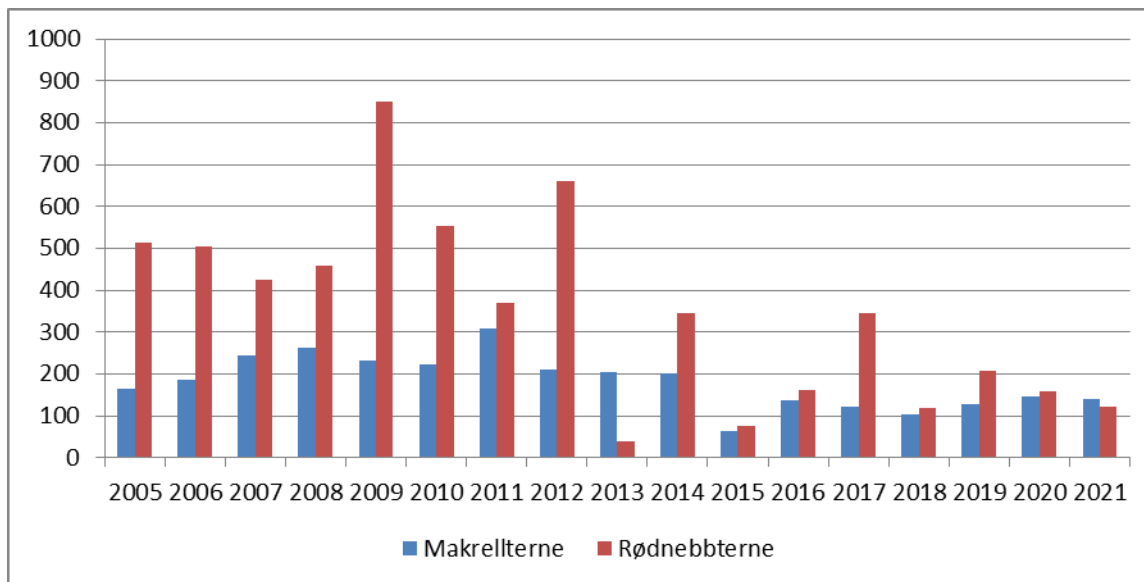


Bestandsutvikling 2005-21

Antall hekkende par

År	-05	-06	-07	-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	15	-16	-17	-18	-19	-20	-21
M	163	185	243	262	231	223	309	210	205	201	64	138	123	104	129	145	139
R	515	504	424	458	849	553	370	660	39	345	75	161	344	118	206	159	122

Antall par bygger på en middelerverdi av høyeste og laveste anslag av hekkende terner for de enkelte årene. M = makrellterne, R= rødnebbterne



Antall hekkende par av makrell- og rødnebbterne i Karmøy 2005-2021.

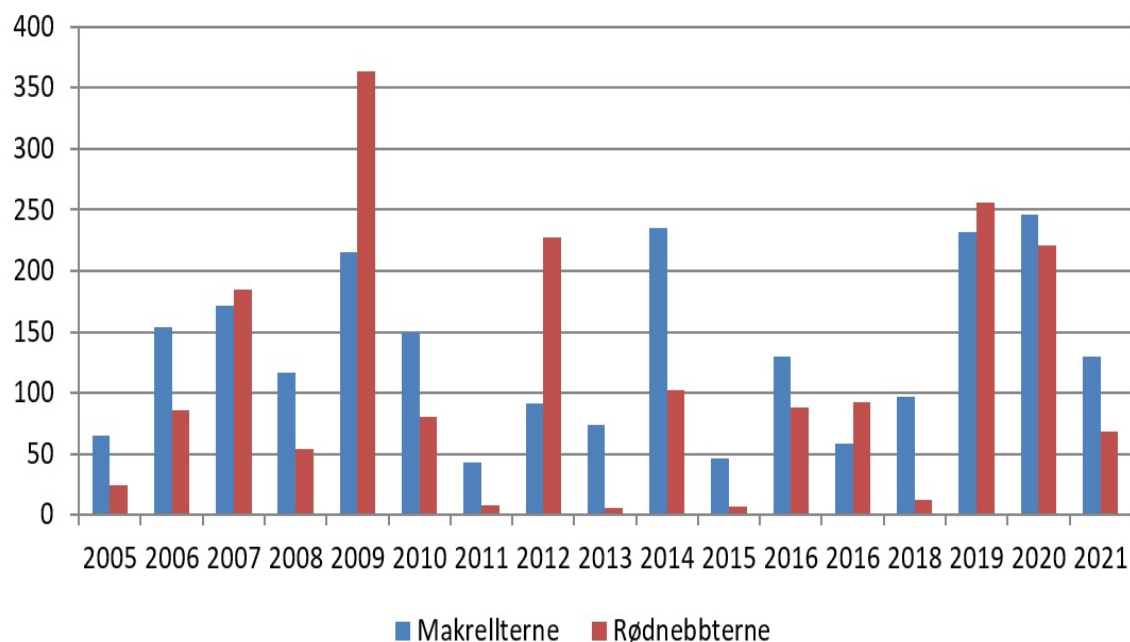
Som de aller fleste årene var rødnebbterna den tallrike arten også i 2020 med rundt 160 hekkepar. Det er litt ned fra 2019. Ut fra grafen over er også den generelle trenden for rødnebbterna negativ. En endring som har skjedd gjennom prosjektperioden er at rødnebbternekoloniene nå er mer konsentrerte enn før. Det er færre kolonier, og det har skjedd en flytting mot nord og vest i prosjektområdet. De årvisse hekkeplassene øst for Karmsundet samt ved Skudeneshavn i sør, er forlatt. Tre kolonier stod for de fleste hekkende rødnebbternene i år: Urter, Flataskjer på Veia og Gråbak ved Åkrehamn. Takket være god tilgang på tobisens og yngel av lyr, ble det et godt produksjonsår for begge terneartene, og bare to mindre kolonier måtte gi opp pga. predatorer.



Grafen over viser en generell bestandsnedgang for rødnebbterna. Toppår som 2009 og 2012 vil vi trolig ikke oppleve mer. Fortsetter nåværende trend vil tvert imot rødnebbterna utgå som hekkefugl i Karmøy og N-Rogaland i nær framtid.

Antall unger på vingene

År	-05	-06	-07	-08	-09	-10	-11	-12	-13	-14	-15	-16	-17	-18	-19	-20	-21
M	65	154	172	117	215	150	43	91	74	235	46	130	59	97	232	246	130
R	24	86	185	54	363	81	8	228	6	102	7	88	93	12	256	221	68



Antall terneunger som vokste opp og kom på vingene i Karmøy 2005-2021. Tallene er summen av opptalte unger i små kolonier og estimater for de største og mest uoversiktlige.



I kolonien med makrellterner på skjæret innerst i Eidsbotn har det kommet unger på vingene jevnt og trutt i årevis. Likevel er det ingen bestandsvekst å spore, tvert i mot. Ingen predatorer ble sett i kolonien i løpet av hekketida, men mink ble observert ved Litlabrunå, ikke langt unna. Flaks at den ikke fant fram til terneskjæret. Ca. 20 unger vokste opp i år. 12.6.21.

Borttrekk

Etter 30.6 ble det kun gjort 8 observasjoner av makrellterne. Årets aller siste registrering i følge Artsobservasjoner ble gjort så tidlig som 14.7! I samme periode ble det kun gjort 4 observasjoner av rødnebbterne, den siste var en ungfugl ved Stavasanden 19.9. Unger og foreldre forlot altså koloniene umiddelbart etter at ungene var flygedyktige. Ingen dvelte ved hekkeplassen slik de gjorde før. En ternesjekk 24.7 viste at det var det tomt for terner både langs vestsida og i Karmsundet.

Ringmerking

<https://karmoy.ringmerkingsgruppe.no>

Merketall

- 25.6 3 makrellterne- og 13 rødnebbterneunger merket på Grasløys, Åkra.
- 28.6 14 unger av makrellterne funnet og ringmerket på Skifteskjer, Føynå.
- 2.7 5 rødnebbterne- og 3 makrellterneunger ringmerket Indreholmane, Bygnes.

Totalt ble det merket 20 unger av makrellterne og 18 av rødnebbterne. Det ble ikke gjort forsøk på merking i de øvrige koloniene.

Kontroller og gjenfunn

Det ble ikke meldt om gjenfunn i løpet av 2021 per rapportdato. En lokal kontroll er vist på bildet under.



Denne makrellterna ble merket i på holmen innerst i Kvalavåg havn i 2003. I år hadde den selv unger - på Flataskjer, Salvøy. 17 år er en bra alder å oppnå for ei terne, men ingen sensasjon. Flataskjer, 26.6.21.